

Література

1. Дуднікова І.І. Екологія і безпека життєдіяльності. Термінологічний словник-довідник. — К.: Вища школа, 2005. — 247 с.
2. Клименко Л.П. Техноекоекологія. — Одеса: Таврія, 2000. — 542 с.
3. Кузнецова О.Н., Радчик О.Л. Загрязнение окружающей среды отходами и опасными веществами. — М.: ПОЛТЕКС, 2001. — 56 с.

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ВОДНИХ РЕСУРСІВ ЛЬВІВЩИНИ

Голод О.В., Ментух Н.Р.

Львівський державний аграрний університет

Львівський національний університет імені І. Франка

Водоресурсний потенціал регіону є основою соціального, екологічного благополуччя та його економічного розвитку. В даний час водогосподарські і гідро екологічні проблеми набули загальнодержавного значення і стали одним із головних факторів національної безпеки. У загальному комплексі природних ресурсів області одне з першочергових місць належить водним ресурсам. Водні ресурси Львівщини відіграють важливу роль в житті людей та економіки області. Географічне розташування області в гірській і передгірській зоні Карпат, на Великому Європейському вододілі зумовлює те, що практично весь власний стік формується на її теренах [3].

Усього в області налічується 8950 річок, струмків та потоків загальною протяжністю 16343 км, з них 242 річки, що мають довжину понад 10 км, загальною протяжністю 5535 км. Річки області належать до басейнів Дністра, Західного Бугу, Сяну та Стира. Середній багаторічний стік річок області становить 5,57 млрд. м³[3].

Найбільшим водотоком області є р. Дністер, яка бере початок у Карпатах на горі Розлуч (біля с. Середа). В межах Львівщини в басейні Дністра налічується 5728 річок, серед яких більшість знаходиться в карпатському регіоні. Середня густина річкової мережі у Карпатах становить 2,5 км/км², у Передкарпатті — 1,5 км/км² [2].

Річка Дністер характеризується паводковим режимом більше як півроку: весняний стік у березні-травні і зливовий стік — червні-серпні. Інколи дощові опади починають випадати ще й в період весняної повені.

Паводки на річках Карпат утворюються при величині дощових опадів 90 мм на добу. Паводки настають в результаті несприятливого збігу та взаємодії ряду чинників природного та антропогенного характеру, до яких в першу чергу входять: клімат, рельєф, орографія, геологічна будова, рослинний покрив території, заселеність і господарська діяльність людини на водозаборі. Паводки Карпат часто набувають катастрофічного характеру і завдають великих збитків народному господарству. На жаль, ряд чинників сприяє тому, що загроза катастрофічних паводків зростає [3].

Крім природних чинників в області відбувається підтоплення в результаті техногенної діяльності, зокрема в результаті просідання територій над шахтовими виробітками Львівсько-Волинського вугільного басейну на площі 62,1 км². І як наслідок — постійно підтопленими є ряд населених пунктів і сільськогосподарських угідь. Аналогічні проблеми

виникають при просіданні земель в зоні діяльності Яворівського родовища сірки, Стебницького калійного родовища [3].

Іншою проблемою стану водних ресурсів області є забруднення водотоків побутовими стоками населених пунктів та промислових підприємств. Це викликано незадовільною роботою очисних споруд міст Яворів, Самбір, Ходорів, Кам'янка-Бузька, Миколаїв, Новий Розділ, Радехів, Старий Самбір і багатьох інших.

Протягом 2006 р. водокористувачами області було скинуто у поверхневі водні об'єкти 306 млн. м³ стічних вод, з яких 2,23 млн. м³ забруднених і без очищення, недостатньо очищених — 66,43 млн. м³ і нормативно-очищених — 237,34 млн. м³, що становить відповідно 0,9%, 18% і 81% від використаних водних ресурсів [3].

Велика кількість води в регіоні акумулюється у водосховищах та ставках. Зокрема в області побудовано 21 водосховище, загальною площею дзеркала 27 км² та об'ємом 52,6 млн. м³. Використовуються водосховища для технічних цілей, водопостачання, протипаводкових заходів, зволоження меліорованих земель, рибного господарства та ін.

В результаті аналізу матеріалів інвентаризації встановлено, що в області налічується 2095 ставків та водоймищ загальною площею 10316,5 га та об'ємом 212,7 млн. м³. Найбільша кількість ставків зосереджена у Яворівському, Пустомитівському, Стрийському та Жовківському районах [1].

Львівщина посідає четверте місце в Україні за кількістю ставків. На 1 км² території цього регіону припадає 0,5 га водної поверхні ставків, тоді як цей показник у сусідніх (Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській) областях становить 0,12-0,20 га/км². Ставки дають можливість зарегулювати додатково майже 100 м³/рік води на одного жителя області [3].

Значну роль в життєдіяльності регіону відіграють підземні води. Розвідані запаси підземних вод становлять 0,33 млрд. м³, але розподіл їх по території області нерівномірний. На Львівщині відкрито десятки джерел мінеральної води, на основі яких функціонують відомі не тільки в Україні, а й в усьому світі курорти в містах Трускавці, Моршині, Любені Великому, Немирові та смт Східниця [4].

На Львівщині відповідними державними органами разом з органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями проводиться постійна робота із захисту водних ресурсів від забруднення та виснаження, раціонального використання водних ресурсів, запобігання шкідливій дії води і ліквідації її наслідків [3].

Література

1. Вишневський В.І., Косовець О.О. Гідрологічні характеристики річок України. — К.: Ніка — Центр, 2003. — 324 с.
2. Водне господарство в Україні / За ред. А.В. Яцика, В.М. Хорева. — К.: Генеза, 2000 — 456 с.
3. Екологія Львівщини. Держуправління екобезпеки в Львівській області: 2006 — 92 с.
4. Левківський С.С., Падун М.М. Раціональне використання і охорона водних ресурсів: — Київ: Либідь, 2006. — 280 с.